

INFORMAȚIA STATISTICĂ ÎN SPRIJINUL DEZVOLTĂRII LOCALE ȘI REGIONALE

V. SURD¹, V. ZOTIC¹

ABSTRACT.- *Statistical Information for Helping the Local and Regional Development.* The article spotlights the statistical information regarding the local and regional development. In the light of the current statistical data it is not possible to obtain very good information about "the cells of territories", which are the settlements, at the administrative territorial units (national, on counties and communes). The study promotes the change of the actual statistical system, that must become more operative at the level of settlements. On the other hand, the study displays a model of indicators which establish the anthropical risk at the regional level.

Oamenii dintotdeauna au divizat teritoriul pentru a-l putea gestiona.

Gradul și modurile de divizare ale teritoriului îmbracă un caracter istoric și determinist. "Pionierii" Americii au fost surprinși de imensitatea spațiului și prima lor grijă a fost aceea de a limita "nemărginirea".

Teritoriul reprezintă suportul existenței comunităților umane, prin resursele pe care le posedă și le generează, prin spațiul de viață, iar caracterul limitat al acestuia îi conferă funcția de putere. Această funcție de putere induce frecvent nevoia "cuceririi de noi spații".

Totdeauna stările conflictuale au reclamat dispute de teritorii între beligeranți (nimeni nu are de dat... dar toți revendică). Divizarea teritoriului reprezintă premisa de bază a deliberării păcii, a gestiunii și explorării optime.

Holarhia divizării spațiilor naționale pentru o bună administrare trebuie să fie eșalonată de la nivelul superior, cel național până la acel nivel în care se induc nevoile umane primordiale (nu numai administrativ, ci și sub alte aspecte) (Fig. 1).

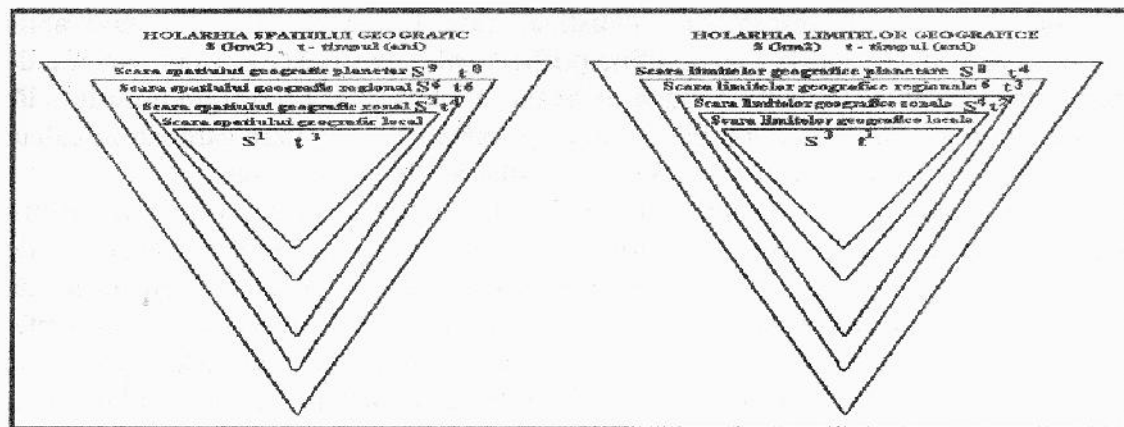

Fig. 1. Holarhia spațiului și a limitelor geografice.

¹ Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Geografie, 3400 Cluj-Napoca, România.

Din experiența statisticilor actuale și a comparațiilor cu cele vechi rezultă că o limitare a informației statistice la nivel holarhic inferior, doar de comună, nu corespunde nici scopurilor administrative și nici celor rezultate din nevoia obiectivă de cunoaștere a teritoriului.

Comuna este un teritoriu abstract care "nivelează" informația statistică (media statistică) fără a pune în evidență starea "celulei de bază" al gestiunii teritoriului care este reprezentată de localități și de gospodăriile aferente.

Forma actuală de operare statistică nu pune în valoare participarea individuală a părților (satele) la realizarea întregului (în cazul nostru comun). Feedbackul decizional superior și local este adesea deformat prin necunoașterea participării părților la realizarea întregului, întreg care poate apărea adesea în situații favorabile, ca urmare a însușirii părților. Teoria și practica gestiunii spațiului și teritoriului reclamă o operare statistică până la nivelele ultime, satul și gospodăria. Actuala formă de operare, la nivel comunal, are același iz egalitarist conform căruia participarea părților la întreg "se dizolvă" într-o valoare medie.

Celulele teritoriale, istoric constituite, localitățile, se află în diferite grade de dezvoltare. Astfel, în teritorii în general dezvoltate putem semnala frecvent localitățile aflate în pragul sărăciei și dezagregării, după cum în altele percepute ca fiind slab dezvoltate întâlnim comunități umane și localități bine structurate din punct de vedere economic.

Aceste stări reale nu sunt surprinse în informația statistică care operează la nivel de comună, și de aici imposibilitatea de detectare obiectivă, a celulelor teritorial, bolnave, (sate sărăcite, depopulate, slab echipate edilitar etc.) și măsuri greșite de remediu (câteodată chiar opuse interesului local).

La nivel decizional național trebuie să se definească ca și celulă operațională de bază localitatea și nu comuna (aceasta presupune limite clare de moșie, pe care să se "construiască" apoi evaluarea statistică).

Din această situație ar rezulta o degrevare sensibilă de efortul reluării, în funcție de scop, a informației statistice, care constituie premisa favorabilă constituirii bazelor de date geografice (GIS) locale, cu posibilități permanente de actualizare, care ar genera o imagine reală și obiectivă a stării teritoriului. Pe această imagine se pot apoi construi strategii reale de dezvoltare care iau în calcul celula de bază a teritoriului, care este localitatea respectiv, așezarea.

În contextul contabilizărilor statistice actuale, orice demers științific pentru cunoașterea cât de cât reală a teritoriului antrenează aproape 90% din energiile de cercetare, culegerii de informație statistică adecvată. Adesea, structurile de cercetare anterior proiectate trebuiesc modificate ca urmare a acestor stări de fapt. Studiile regionale, din ce în ce mai frecvente resimt acut această lipsă și se limitează adesea la trasarea unor areale și limite adesea arbitrare, sau în cel mai bun caz cu insuficientă fundamentare științifică. Regiunile nu pot fi compuse dacă nu se "coboară" cu informația statistică, dar și de altă natură, până la diversitatea primară a teritoriului. O astfel de concepere a operării statistice teritoriale la nivel de

localitate, constituie în primul rând un suport analitic și decizional pentru administrațiile locale. Modul rapid de operare al schimbărilor prin sistemele computerizate, conduce la ținerea unei evidențe statistice riguroase, la zi, ce poate servi eficient în orice moment diverselor solicitări (administrație, sănătate, fisc, poliție, învățământ, amenajarea teritoriului, protecția mediului etc.).

Ca exemplificare, redăm în continuare setul de indicatori ce a fost utilizat în definirea riscului antropic în bazinul inferior al râului Arieș. Această categorie de risc, însumează procese, stări și acumulări de ordin cantitativ care pot constitui factori declanșatori ai unor manifestări socio-spatiale cu caracter profund negativ.

Un pas important în depistarea factorilor de risc antropic rezidă în cunoașterea cât mai exactă a realității la momentele temporale alese. În vederea depistării riscului antropic în bazinul inferior al Arieșului s-a întocmit un chestionar statistic adecvat ce cuprinde următoarele capitole majore:

- numărul și evoluția naturală a populației;
- mobilitatea spațială a populației;
- starea ocupațională a populației și raportul de dependență economică;
- structurile etnice și religioase;
- structurile utilizării terenului;
- potențialul economic;
- potențialul de dotare;
- starea de confort și starea ecologică;
- starea de sănătate a populației.

Informația statistică astfel structurată se raportează la nivel de localități, și nu la unități administrative de rang comunal. Se poate percepe în astfel de situații, starea reală a componentelor spațiale de habitat din punctul de vedere al riscului demografic.

Finalul chestionarului face referiri la percepția fenomenelor negative din punctul de vedere al autorităților locale abilitate (primari, secretari, medici, consilieri locali). Într-o asemenea manieră finalitatea studiului va marca un pas decisiv în diferențierea soluțiilor de intervenție prioritară în teritoriu. Astfel de informații, așa cum am mai menționat trebuie să fie operate sistematic la nivel de localitate, ca ultimă componentă spațială cu statut administrativ.

BIBLIOGRAFIE

1. Surd, V. (coordinator) (1999), *Rural Space and Regional Development*, Editura Studia, Cluj-Napoca.
2. Surd, V. (2001), *Geodemografie*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj- Napoca.